C/2025/4001

20.8.2025

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 8 juli 2025

om Sveriges ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

(C/2025/4001)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europaparlamentets och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser ([2]), särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

Allmänna överväganden

(1) I förordning (EU) 2024/1263, som trädde i kraft den 30 april 2024, anges målen för den ekonomiska styrningen, som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser och en hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar samt förebygga alltför stora offentliga underskott. Enligt förordningen ska rådet och kommissionen genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i EUF-fördraget. Den europeiska planeringsterminen omfattar särskilt utformning av landsspecifika rekommendationer och övervakning av genomförandet av dessa. Förordningen främjar också nationellt ägarskap av finanspolitiken och betonar dess medelfristiga inriktning, i kombination med en effektivare och mer enhetlig efterlevnadskontroll. Varje medlemsstat måste till rådet och kommissionen lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan som innehåller dess åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och som omfattar en period på fyra eller fem år, beroende på längden på den nationella valperioden. Nettoutgiftsbanan ([3]) i dessa planer måste överensstämma med kraven i förordningen, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att den minskar och/eller håller det offentliga underskottet under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordningen får anpassningsperioden förlängas med upp till tre år.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263: *nettoutgifter*: offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

(2) Europaparlamentets och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([4]), genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken gynnar faciliteten den ekonomiska och sociala återhämtningen och driver på hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(3) Europaparlamentets och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 ([5]) (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Sverige har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella plan för återhämtning och resiliens för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(4) Den 28 maj 2021 lämnade Sverige in sin nationella plan för återhämtning och resiliens till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i den förordningen bedömt planens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V. Den 4 maj 2022 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Sveriges återhämtnings- och resiliensplan ([6]), som ändrades den 9 november 2023 enligt artikel 18.2 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet ([7]). Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 om att Sverige på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som anges i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste tidigare uppnådda delmål och mål för samma reform eller investering förbli uppnådda.

(5) Den 21 januari 2025 antog rådet, på kommissionens rekommendation, en rekommendation om godkännande av Sveriges nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan ([8]). Planen lämnades in i enlighet med artiklarna 11 och 36.1 a i förordning (EU) 2024/1263. Den omfattar perioden 2025–2028 och fastställer en budgetrestriktion i form av en maximal ökningstakt för nettoutgifter över fyra år.

(6) Den 26 november 2024 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, 2025 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Sverige var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2025 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ([9]) den 13 maj 2025 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 10 mars 2025.

(7) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, en strategisk ram som syftar till att stärka EU:s globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen identifieras de tre förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt: i) innovation, ii) utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft och iii) säkerhet. För att överbrygga innovationsgapet strävar EU efter att främja industriell innovation, stödja

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Rådets genomförandebeslut av den 4 maj 2022 om godkännande av bedömningen av Sveriges återhämtnings- och resiliensplan (ST 7772/2022 och ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD 1).

([7]) Rådets genomförandebeslut av den 9 november 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 4 maj 2022 om godkännande av bedömningen av Sveriges återhämtnings- och resiliensplan (ST 14474/2023).

([8]) Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 om godkännande av Sveriges nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan (EUT C, C/2025/644, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/644/oj).

([9]) Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

startupföretags tillväxt genom initiativ som EU:s strategi för startupföretag och expanderande företag och främja införandet av avancerad teknik som artificiell intelligens och kvantdatorteknik. I strävan efter en grönare ekonomi har kommissionen utarbetat en omfattande handlingsplan för överkomliga energipriser och en giv för en ren industri som säkerställer att övergången till ren energi förblir kostnadseffektiv och konkurrenskraftsfrämjande, särskilt för energiintensiva sektorer, och är en drivkraft för tillväxt. För att minska alltför stora beroenden och öka säkerheten har unionen åtagit sig att stärka de globala handelspartnerskapen, diversifiera leveranskedjorna och säkra tillgången till kritiska råvaror och rena energikällor. Dessa prioriteringar stöds av övergripande möjliggörande faktorer, nämligen förenkling av lagstiftningen, fördjupning av den inre marknaden, finansiering av konkurrenskraft och en spar- och investeringsunion, främjande av kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet samt bättre samordning av EU:s politik. Konkurrenskraftskompassen är anpassad till den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med kommissionens strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

(8) Under 2025 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av planerna för återhämtning och resiliens är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. Dessa landsspecifika rekommendationer är alltjämt lika relevanta för bedömningen av de planer för återhämtning och resiliens som ändrats i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) 2021/241.

(9) Den 4 juni 2025 offentliggjorde kommissionen 2025 års landsrapport för Sverige. Rapporten innehöll en bedömning av Sveriges framsteg med de relevanta landsspecifika rekommendationerna och en utvärdering av Sveriges genomförande av planen för återhämtning och resiliens. På grundval av denna analys identifierades i landsrapporten de mest akuta utmaningar som Sverige står inför. I landsrapporten bedömdes också Sveriges framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för 2030 om sysselsättning, kompetens och minskad fattigdom och social utestängning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

(10) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Sverige. De viktigaste resultaten av kommissionens bedömning av makroekonomiska sårbarheter för Sverige i enlighet med den förordningen offentliggjordes den 13 maj 2025 ([10]). Den 4 juni 2025 drog kommissionen slutsatsen att Sverige har makroekonomiska obalanser. Särskilt sårbarheter kopplade till fastighetsmarknaden och den höga privata skuldsättningen är fortsatt relevanta trots en viss dämpning på senare tid, och de identifierade sårbarheterna kvarstår i brist på kraftfulla åtgärder. Trots en viss dämpning är hushållens och företagens skuldkvoter i förhållande till BNP fortfarande bland de högsta i EU, medan bostadspriserna var oförändrade i nominella termer men fortsatt övervärderade. Skärpta finansiella villkor har också lett till en nedgång i bostadsbyggandet och ökat trycket på hushållens och företagens utgifter, och finanssektorn är fortfarande i stor utsträckning exponerad för fastighetssektorn, inbegripet kommersiella fastigheter. De politiska framstegen har varit begränsade. Den politiska inriktningen gynnar fortfarande lånefinansierade bostadsförvärv samtidigt som bostadsbristen kvarstår. Beskattningen stimulerar alltjämt ett lånefinansierat bostadsägande genom betydande skatteavdrag för räntekostnader på bolån. Åtgärder som ökar bostadsutbudet framöver skulle bidra till att dämpa bostadsprisökningarna, men kan inte ersätta reformer för att hantera de främsta drivkrafterna bakom hushållens skuldsättning. Det har ännu inte gjorts några reformer av hyresmarknaden. Dessa sårbarheter kan förvärras vid en ny uppgång i fråga om lånefinansierade bostadsförvärv och övervärderade bostäder till följd av lättade makrotillsynsåtgärder, vilket verkar övervägas, utöver mer gynnsamma finansieringsvillkor.

Bedömning av den årliga lägesrapporten

(11) Den 21 januari 2025 rekommenderade rådet följande maximala ökningstakter för nettoutgifter för Sverige: 4,0 % för 2025, 4,4 % för 2026, 4,4 % för 2027 och 4,6 % för 2028, vilket motsvarar de maximala kumulativa ökningstakter som beräknas med 2023 som basår till 10,7 % för 2025, 15,5 % för 2026, 20,6 % för 2027 och 26,1 % för 2028. Den 30 april 2025 lämnade Sverige in sin årliga lägesrapport ([11]) om efterlevnaden av de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter och genomförandet av reformer och investeringar för att hantera de största utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna inom ramen för den europeiska

([10]) SWD(2025) 124 final.

([11]) De årliga lägesrapporterna för 2025 finns på följande webbplats: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sv.

planeringsterminen. Den årliga lägesrapporten återspeglar också Sveriges halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts när det gäller att uppfylla planen för återhämtning och resiliens i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.

(12) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser är en existentiell utmaning för EU. Kommissionen har rekommenderat en aktivering av den nationella undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten på ett samordnat sätt till stöd för EU:s insatser för att uppnå en snabb och betydande ökning av försvarsutgifterna. Detta förslag togs emot positivt av Europeiska rådet den 6 mars 2025.

(13) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat ([12]) ökade Sveriges offentliga underskott från ett underskott på 0,8 % av BNP 2023 till ett underskott på 1,5 % 2024, samtidigt som den offentliga bruttoskulden ökade från 31,6 % av BNP i slutet av 2023 till 33,5 % i slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en ökningstakt för nettoutgifter på 6,1 % under 2024. I den årliga lägesrapporten uppskattar Sverige nettoutgiftsökningen 2024 till 6,1 %. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([13]), som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, expansiv med 0,7 % av BNP under 2024.

(14) I den årliga lägesrapporten förväntas enligt det makroekonomiska scenario som ligger till grund för Sveriges budgetprognoser BNP i fasta priser öka med 2,1 % 2025, och HIKP-inflationen beräknas uppgå till 2,1 % 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas BNP i fasta priser öka med 1,1 % 2025 och 1,9 % 2026, och HIKP-inflationen ligga på 2,2 % 2025 och 1,6 % 2026.

(15) I den årliga lägesrapporten förväntas det offentliga underskottet minska till 1,3 % av BNP 2025, och den offentliga skulden i förhållande till BNP väntas öka till 34,3 % av BNP i slutet av 2025. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 4,1 % 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 väntas ett offentligt underskott på 1,5 % av BNP 2025. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 1,7 % 2025. Denna lägre ökningstakt för nettoutgifter jämfört med takten i den årliga lägesrapporten återspeglar olika prognoser för bland annat ersättningar till anställda och sociala naturaförmåner från marknadsproducenter. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara kontraktiv med 0,7 % av BNP 2025. Den offentliga skulden i förhållande till BNP väntas öka till 33,8 % i slutet av 2025.

(16) Offentliga utgifter uppgående till 0,1 % av BNP förväntas finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens 2025, jämfört med 0,1 % av BNP 2024, enligt kommissionens vårprognos 2025. Utgifter som finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens möjliggör högkvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan någon direkt inverkan på Sveriges saldo i de offentliga finanserna och skuldsättning.

(17) De offentliga försvarsutgifterna i Sverige uppgick till 1,3 % av BNP 2021, 1,7 % av BNP 2022 och 1,8 % av BNP 2023 ([14]). Enligt kommissionens vårprognos 2025 kommer försvarsutgifterna att uppgå till 2,3 % av BNP 2024 och 2,5 % av BNP 2025. Detta motsvarar en ökning med 1,2 procentenheter av BNP jämfört med 2021.

(18) Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas nettoutgifterna i Sverige öka med 1,7 % 2025 och 7,9 % sammantaget för 2024 och 2025. På grundval av kommissionens vårprognos 2025 beräknas Sveriges nettoutgiftsökning 2025 ligga under den rekommenderade maximala ökningstakten, såväl på årsbasis som vid en samlad bedömning av 2024 och 2025.

(19) Den årliga lägesrapporten innehåller inga budgetprognoser för tiden efter 2025. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen väntas enligt kommissionens vårprognos 2025 ett offentligt underskott på 0,8 % av BNP 2026. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 2,6 % 2026. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade

([12]) Eurostats euroindikatorer, 22.4.2025.

([13]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Syftet är att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiska åtgärder, både sådana som är nationellt finansierade och sådana som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter efter avdrag för diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel.

([14]) Eurostat, offentliga utgifter genom ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog). På grund av metodologiska skillnader mellan Cofog- och Nato-definitionerna kan de utgifter som baseras på Cofog-definitionen skilja sig från de utgifter som baseras på Nato-definitionen.

och EU-finansierade utgifter, vara kontraktiv med 0,4 % av BNP 2026. Den offentliga skulden i förhållande till BNP beräknas enligt kommissionen minska till 33,3 % i slutet av 2026.

Centrala politiska utmaningar

(20) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar planen för återhämtning och resiliens ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att på ett effektivt sätt slutföra genomförandet av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Sveriges konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. I kommissionens meddelande *NextGenerationEU – Vägen fram till 2026*, som antogs den 4 juni 2025, klargör man den tillämpliga tidsplanen för facilitetens slut och ger vägledning till medlemsstaterna för att maximera genomförandet senast den 31 augusti 2026, bland annat om hur de ytterligare kan effektivisera sina planer för återhämtning och resiliens, fastställer vilka viktiga alternativ som bör övervägas när planerna ses över och betonar vikten av noggrann gemensam planering för inlämningen av de sista betalningsansökningarna 2026. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av planen för återhämtning och resiliens.

(21) Genomförandet av sammanhållningspolitiska program, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO) och Europeiska socialfonden+ (ESF+), har påskyndats i Sverige. Det är viktigt med fortsatta insatser så att dessa program kan genomföras snabbt, samtidigt som deras inverkan i praktiken maximeras. Sverige vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten och samtidigt öka den sociala sammanhållningen. Samtidigt står Sverige fortfarande inför olika utmaningar, bland annat kompetensbrist och kompetensglapp, och det kan finnas utrymme att förbättra den regionala tillväxten genom att ta hänsyn till regionala behov i fråga om konkurrenskraft, energiomställning och vattenresiliens. I enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 ska Sverige, som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska fonderna, se över varje program med beaktande av bland annat de utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2024. Genom kommissionens förslag som antogs den 1 april 2025 ([15]) förlängs tidsfristen för att för varje program lämna in en bedömning av resultatet av halvtidsöversynen till efter den 31 mars 2025. Förslagen ger också flexibilitet för att bidra till att påskynda genomförandet av programmen och incitament för medlemsstaterna att anslå sammanhållningspolitiska resurser till fem strategiska prioriterade områden i unionen, nämligen konkurrenskraft inom strategisk teknik, försvar, bostäder, vattenresiliens och energiomställning, och till investeringar i kompetens inom prioriterade sektorer, samtidigt som fokus på personer i de mest utsatta situationerna bibehålls i ESF+-programmen.

(22) Den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) ger möjlighet att investera i en viktig strategisk prioritering på EU-nivå genom att stärka EU:s konkurrenskraft. STEP kanaliseras genom elva befintliga EU-fonder. Medlemsstaterna kan också bidra till InvestEU-programmet till stöd för investeringar inom prioriterade områden. Sverige kan använda dessa initiativ på ett optimalt sätt för att stödja utvecklingen eller tillverkningen av kritisk teknik, inbegripet ren och resurseffektiv teknik.

(23) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av planen för återhämtning och resiliens och andra EU-fonder bör Sverige på ett ändamålsenligt sätt åtgärda kvarstående utmaningar i samband med i) försämrade utbildningsresultat för elever, särskilt elever med mindre gynnad socioekonomisk bakgrund och invandrarbakgrund, ii) kompetensklyftor, som är särskilt påtagliga för människor med mindre gynnad socioekonomisk bakgrund och invandrarbakgrund, iii) hög privat skuldsättning i kombination med övervärderade fastigheter, iv) minskade växthusgasutsläpp och v) begränsningar i elnätskapacitet och elnätsöverföring med koppling till utbyggnaden av förnybar energi.

([15]) Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen – COM(2025) 123 final.

(24) Resultaten från 2022 års Pisaundersökning (programmet för internationell utvärdering av elevprestationer) visar att den försämring som svenska elever uppvisar när det gäller grundläggande kunskaper sedan 2018 är bland de kraftigaste i EU, särskilt i matematik. Underprestationen när det gäller grundläggande kunskaper är särskilt hög bland elever med invandrarbakgrund eller mindre gynnad socioekonomisk bakgrund, och den andel som underpresterar bland elever med mindre gynnad socioekonomisk bakgrund har ökat ännu mer. Det finns även betydande skillnader i resultaten mellan inrikes födda och utrikes födda elever, och det är mer sannolikt att elever med invandrarbakgrund är koncentrerade till vissa skolor. Elever med mindre gynnad bakgrund är också underrepresenterade i friskolorna, vars elever i genomsnitt har bättre chanser att gå vidare till fortsatta studier. År 2022 hade 15 % av alla elever som gick ut grundskolan betyg som var antingen ofullständiga eller för låga för att de skulle kunna gå vidare till gymnasiet. Den fortsatta bristen på kvalificerade lärare, särskilt i skolor med många elever med mindre gynnad bakgrund, utgör en risk för utbildningssystemets kvalitet och förvärrar de sjunkande utbildningsresultaten ytterligare.

(25) Sverige står fortfarande inför utmaningar när det gäller integration av utsatta grupper på arbetsmarknaden, särskilt människor med mindre gynnad bakgrund och invandrarbakgrund, och minskning av de återstående kompetensklyftorna. År 2023 hade Sverige den högsta arbetslösheten i EU för människor födda utanför EU, och skillnaden mellan dem som är födda utanför EU och inrikes födda svenskar är fortfarande särskilt stor. Bland människor från utsatta grupper som är registrerade som arbetslösa saknar nästan hälften gymnasieutbildning, och många saknar även grundläggande förutsättningar för att hitta ett arbete eller studera, bland annat språkkunskaper. Avslutad gymnasieutbildning är viktigt för att få ett arbete i Sverige och därför behövs ytterligare åtgärder för att stödja studerande som genomför gymnasieutbildning, högre utbildning eller yrkesutbildning. Detta skulle bidra till ökad tillgång till kvalificerad arbetskraft till stöd för sysselsättningen, produktivitetstillväxten och tillväxtpotentialen i Sveriges ekonomi.

(26) Brist på arbetskraft och kompetens i sektorer och yrken som är centrala för den gröna omställningen, däribland tillverkning, införande och underhåll av nettonollteknik, skapar flaskhalsar i omställningen till en nettonollekonomi i Sverige. Efterfrågan på ingenjörer och experter inom grön omställning är hög, särskilt i norra Sverige. Därför är det viktigt att ytterligare förbättra arbetsmarknadsrelevansen för befintliga utbildningssystem som tillgodoser föränderliga arbetsmarknadsbehov, och riktade kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder är avgörande för att minska kompetensbristen och främja inkludering och omfördelning på arbetsmarknaden.

(27) Hög privat skuldsättning och övervärderade fastigheter utgör makroekonomiska obalanser med fortsatt risk för en okontrollerad utveckling. Bostadspriserna är fortsatt höga, och utbudsbristen kvarstår då byggnationen av nya bostäder alltjämt ligger under den förväntade efterfrågan. Denna brist är kopplad till strukturell ineffektivitet, till exempel begränsad konkurrens i byggbranschen på grund av inträdeshinder för små och utländska företag och stora byggherrars förmåga att kontrollera markresurser. Det totala skattetrycket på fastigheter är fortfarande relativt lågt med anledning av generösa skatteavdrag för räntekostnader på bolån och låg periodisk fastighetsskatt. Det är svårt att bedöma hur politiska förändringar skulle påverka räntebetalningarna efter skatteavdrag eftersom det saknas individuella uppgifter om hushållens tillgångar och skulder. Tillgång till sådana uppgifter skulle kunna ge effektivitetsvinster vid utformningen av politiken, som i sin tur möjligen skulle kunna sänka inträdeshindren på bostadsmarknaden och ge en jämnare spridning av bostadsbördan bland befolkningen. Hyresmarknaden erbjuder få alternativ och behöver fortfarande reformeras så att kötiderna minskar och byggnationen av hyresbostäder främjas. Om makrotillsynspolitiken lättas med sikte på reformer som ska ta itu med befintliga marknadsstörningar kan det leda till högre bostadspriser samtidigt som hushållens skuldsättning ökar.

(28) Med sin nuvarande politik är Sverige inte på väg att uppnå EU:s utsläppsmål för 2030 om minskade växthusgasutsläpp. Sveriges växthusgasutsläpp ökade under 2024, och flera studier av officiella och oberoende organ tyder på att Sverige med sin nuvarande politik kommer att hamna betydligt under EU:s klimatmål för 2030. Detta återspeglar särskilt den senaste tidens politiska förändringar, bland annat lägre krav för inblandning av biodrivmedel och sänkta skatter på flytande bränslen, vilket har lett till ökade utsläpp från vägtransporter, som är den främsta källan till växthusgasutsläpp från fossila bränslen i Sverige.

(29) Sverige är fortfarande den medlemsstat som har högst andel förnybar energi i den slutliga energianvändningen men begränsningar i elnätskapaciteten och elnätsöverföringen kan hindra ytterligare utbyggnad av förnybar energi. Dessa begränsningar måste avhjälpas, eftersom Sveriges slutliga elanvändning förväntas öka avsevärt under perioden fram till 2045, till följd av det ökade behovet av elektrifiering inom industri och transport. Om tillgången till Sveriges outnyttjade potential för förnybar energi förbättras skulle det kunna utnyttjas för den pågående elektrifieringen av industrierna i södra Sverige och stödja den innovativa, gröna industriella utvecklingen och utfasningen av fossila bränslen i norra Sverige. Minskad energianvändning genom ökad energieffektivitet är också viktigt för att bidra till minskade koldioxidutsläpp och begränsade energikostnader för hushåll och företag. När det gäller energieffektivitet riskerar Sverige, mot bakgrund av hur energianvändningen utvecklas, att inte uppnå sitt nationella mål att öka energieffektiviteten med 50 % fram till 2030 jämfört med 2005. Med en primärenergianvändning på över 41 Mtoe 2023 hör Sverige fortfarande till de medlemsstater som har högst energianvändning per capita.

(30) Det finns fortfarande flera hinder för utbyggnaden av Sveriges produktionskapacitet för förnybar energi. Ett sådant hinder är oförutsägbarheten när det gäller tillstånd för både havs- och landbaserad vindkraft. Hinder som bland annat beror på ineffektiva tillståndsförfaranden och kommunernas och försvarsmyndigheternas vetorätt skapar investeringsosäkerhet och hämmar utnyttjandet av den förnybara energins potential.

(31) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och slutsatser om förekomsten av obalanser återspeglas rekommendationerna enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 i rekommendation 5. De åtgärder som anges i rekommendation 5 bidrar till att hantera sårbarheter med koppling till fastighetsmarknaden och den höga privata skuldsättningen.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Sverige att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Stärka de samlade utgifterna och beredskapen på försvars- och säkerhetsområdet samtidigt som skuldhållbarheten säkerställs i linje med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Följa de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rådet rekommenderade den 21 januari 2025.

2. Mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för att i tid slutföra reformer och investeringar i enlighet med förordning (EU) 2021/241, säkerställa ett effektivt genomförande av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet. Påskynda genomförandet av sammanhållningspolitiska program (Eruf, FRO, ESF+), när så är lämpligt på grundval av de möjligheter som erbjuds genom halvtidsöversynen. Optimera användningen av EU-instrument, däribland möjligheter inom InvestEU, och programmera den europeiska plattformen för strategisk teknik för att förbättra konkurrenskraften.

3. Säkerställa att målen om minskade växthusgasutsläpp uppnås, framför allt genom att utsläppen från vägtransporter minskas. Minska beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, bland annat genom att bygga ut och uppgradera energiöverföringsnäten, och förbättra energieffektiviteten. Påskynda och effektivisera tillståndsförfarandena för utbyggnad av förnybar energi, särskilt för havs- och landbaserad vindkraft, och undvika att godkända tillstånd dras tillbaka.

4. Förbättra utbildningsresultaten, även för elever med mindre gynnad socioekonomisk bakgrund och invandrarbakgrund, genom att ta itu med den ihållande bristen på kvalificerade lärare, säkerställa lika möjligheter till tillträde till skolsystemet och ge ytterligare stöd så att elever kan gå vidare till gymnasiet. Utveckla arbetskraftens kompetens, särskilt för människor med mindre gynnad socioekonomisk bakgrund och invandrarbakgrund, genom riktade politiska åtgärder och resurser så att deras integration på arbetsmarknaden förbättras.

5. Förbättra effektiviteten på bostadsmarknaden, bland annat genom reformer av hyresmarknaden. Stimulera investeringar i bostadsbyggande för att åtgärda de mest akuta bristerna. Undanröja strukturella hinder för att underlätta bostadsbyggande. Hantera risker kopplade till hushållens höga skuldsättning genom att gradvis minska skatteavdragen för räntekostnader på bolån eller höja den periodiska fastighetsskatten, samtidigt som lämpliga verktyg utvecklas för att bättre bedöma och rikta de politiska åtgärderna. Upprätthålla makrotillsynsåtgärderna.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 2025.

På rådets vägnar

S. LOSE

Ordförande